



ОРИГІНАЛЬНА НАУКОВА РОБОТА

РЕФОРМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ (КОМЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД)

Володимир Приходько¹, Володимир Салов², Світлана Чернігівська²,
Володимир Вілянський², Катерина Кравченко²

¹Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту,

²Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Анотація

Мета дослідження – обґрунтувати спрямованість і зміст реформи фізичного виховання майбутніх бакалаврів згідно компетентнісного підходу.

Методи дослідження: вивчення літератури, абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, ідеалізація та узагальнення, педагогічне проектування.

Результати дослідження. Життєва компетентність випускника охоплює вміння орієнтуватися у соціальних ситуаціях, обирати ефективні способи розв'язання проблем, знання особистих якостей, достоїнств і недоліків, здатність до самовдосконалення та само змін, здатність розуміти і оцінювати інших, встановлювати адекватні способи спілкування, проявляти толерантність, вміння керувати своїм станом та обставинами свого життя.

Висновки. Першочергова увага до формування у ході занять компетентностей майбутнього бакалавра щодо здоров'язбереження - загальний тренд, єдино можливий підхід, якому слідує сучасна, у тому числі вітчизняна вища освіта.

Ключові слова: рамки «Фізичного виховання», компетентність, особа фахівця.

Вступ

З огляду на місію явища сучасної вищої освіти, безперспективно вважаємо модернізацію практики тілесно-орієнтованого фізичного виховання. Відтак, неминучою є і сама реформа фізичного виховання майбутніх бакалаврів відповідно до вимог особистісне орієнтованої освіти. Адже обов'язково має існувати очевидна специфіка змісту фізичного виховання на заключному етапі багаторічних організованих занять молоді фізичною культурою. Її визначає формування у майбутніх бакалаврів компетентностей з управління власним здоров'ям, а це є якісно інше, ніж забезпечення кінезіологічної компетентності.

Особливість сучасної вищої освіти, і Україна не є винятком, полягає не лише у забезпеченні якісної підготовки фахівців, озброєних професійними компетентностями, але також групою важливих для випускника університету соціальних компетентностей. У тому числі у частині фізичної культури особи, як важливої складової гармонійно розвиненої особистості. Адже забезпечити високу працездатність, стійке здоров'я і творче довголіття, які є неодмінною умовою успішної професійної кар'єри особи у будь-якій сфері, ігноруючи систематичні та результативні заняття фізичною культурою нині неможливо. Проблема формування у майбутніх бакалаврів компетентностей з фізичного виховання є фундаментальною по відношенню до теми здоров'язбереження

[1], оскільки остання не може бути забезпеченою без вирішення першої [2].

Мета дослідження – обґрунтувати спрямованість і зміст реформи фізичного виховання майбутніх бакалаврів згідно компетентнісного підходу.

Були використані методи дослідження теоретичного рівня: вивчення літератури, абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, ідеалізація та узагальнення, а також педагогічне проектування.

Результати дослідження та їх обговорення. У 2018 р. Європейською асоціацією фізичного виховання (EFQPE) визначено бажані Європейські рамки якісного фізичного виховання, які започаткували рамково-орієнтований підхід до фізичного виховання дітей та молоді. Запропоновані критерії їх відповідності визначеним компетентностям у русі, соціальній взаємодії, участі у фізичній активності тощо за результатами опанування дисципліною «Фізичне виховання». Визначені рамки поступово впроваджують в європейських країнах. Загальною метою навчання, що базується на дотриманні цих рамок, є забезпечення того, щоб учні набували такої суми знань і навичок, компетенцій і відповідного ставлення до фізичної культури та спорту, які є важливими для успіху у перспективі навчання особи протягом усього життя [4].

Запропоновані 5 загальноєвропейських рамок, яких необхідно досягти учням при опануванні дисципліною «Фізичне виховання». Їх зміст полягає у тому, що фізкультурно освічена особа має знання, навички, компетентності та відповідне ставлення до фізичної культури, що проявляється: 1. В руховій компетентності; розумінні її ролі щодо залученості до різних видів фізичної актив-

ності протягом життя. 2. Розумінні важливості регулярної фізичної активності з метою досягнення й підтримки належного рівня здоров'я та фізичної підготовленості протягом життя. 3. Розумінні важливості раціонального харчування, особистої гігієни, запобігання стресу для підвищення ефективності оздоровчої фізичної активності для фізичного благополуччя. 4. Розумінні важливості само сприйняття й самооцінки та прояву відповідальної особистої та соціальної поведінки, що виявляє самоповагу та повагу до інших, щоб позитивно взаємодіяти та співпрацювати з іншими. 5. Розумінні важливості систематизації, планування, виконання й оцінки стратегій та застосування знань концепцій, принципів, стратегій і тактик здорового способу життя [4].

Життєва компетентність випускника сучасного вишу це вкрай складне утворення, яке далеко виходить за рамки професійної, і охоплює вміння особи з вищою освітою

орієнтуватися у різних соціальних ситуаціях; обирати ефективні способи розв'язання проблем; знання своїх особистих якостей, достоїнств і недоліків; здатність до самовдосконалення та само змін; здатність розуміти і оцінювати інших людей, встановлювати з ними адекватні способи спілкування, проявляти толерантність у стосунках; вміння керувати собою (своїм станом) та обставинами свого життя [3]. Набуваючи професійну компетентність, для того аби бути успішними у своїй життєдіяльності, а вона є не лише робота за фахом, бакалавр, незалежно від фаху має набуті різні життєві компетентності.

Висновки. Пропонований вектор реформи «Фізичного виховання», а саме першочергова увага до формування у ході занять системи компетентностей майбутнього бакалавра щодо здоров'язбереження, це загальний тренд, єдино можливий підхід, якому слідує сучасна, у тому числі вітчизняна вища освіта.

Література

1. Белкина, Н. В. (2006). Здоровье формирующая технология физического воспитания студенток вуза. *Теория и практика физической культуры*, 2, 7-11.
2. Приходько, В. В. (1991). Педагогические основы физкультурного образования студентов (Опыт игрового проектирования и экспертизы): дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Москва, 416 с.
3. Чернігівська, С. А. (2012). Інноваційна технологія непрофесійної фізкультурної освіти студентів, звільнених від практичних занять з «Фізичного виховання» : дис... канд. наук. з фіз. вих. та спорту : 24.00.02. Дніпропетровськ, 290 с.
4. Vass, Z., Boronyai, Z., & Csanyi, T. (2018). European Framework of Quality Physical Education. *European Physical Education Association*, 24.

REFORM OF PHYSICAL EDUCATION OF FUTURE BACHELORS (COMPETENCE APPROACH)

Volodymyr Prykhod'ko¹, Volodymyr Salov², Svitlana Chernigiv'ska²,
Volodymyr Vilianskyi², Kateryna Kravchenko²

¹Prydniprovsk state academy of physical culture and sport,

²Dnipro University of Technology

The purpose of the study is to substantiate the direction and content of the reform of physical education of future bachelors according to the competence approach.

Research methods are literature study, abstraction, analysis and synthesis, induction and deduction, idealization and generalization, pedagogical design.

Research results. The life competence of the graduate includes the ability to navigate in social situations, choose effective ways to solve problems, knowledge of personal qualities, strengths and weaknesses, the ability to self-improvement and

self-change, the ability to understand and evaluate others, to establish adequate communication, tolerance, leadership state and circumstances of his life.

Conclusions. The primary attention to the formation of future bachelor's competencies in health care during classes is a general trend, the only possible approach followed by modern education, including domestic higher education.

Keywords: framework of «Physical education», competence, personality of the specialist.

Відомості про авторів

Приходько В. В.: komandaODI@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-6980-1402>, кафедра теорії та методики спортивної підготовки, Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, вул. Набережна Перемоги, 10, м. Дніпро, 49094.

Салов В. О.: salov.v.a@nmu.one, директор Науково-методичного центру Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», проспект Дмитра Яворницького, 19, Дніпро, 49005.

Чернігівська С. А.: kandidat2208@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-7342-438X>, кафедра фізичного виховання та спорту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», проспект Дмитра Яворницького, 19, Дніпро, 49005.

Вілянський В. М.: v.vilyansky@gmail.com, кафедра фізичного виховання та спорту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», проспект Дмитра Яворницького, 19, Дніпро, 49005.

Кравченко К. Г.: kravchenko.k.h@nmu.one, кафедра фізичного виховання та спорту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», проспект Дмитра Яворницького, 19, Дніпро, 49005.

Надійшла: 05.11.2021. Прийнято: 20.11.2021. Опубліковано: 15.12.2021